

Datum: 2024-08-28

Ärendenummer: SLK-2024-00503

Justitiedepartementet

Ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: Ju.L6@regeringskansliet.se

Diarienummer: Ju2024/00910

Göteborgs Stads yttrande över remiss från Justitiedepartementet - Betänkandet Kamerabevakning i offentlig verksamhet – lättnader och utökade möjligheter (SOU 2024:27)

Göteborgs Stad ställer sig i huvudsak positiv till utredningens förslag. Utredningen bedöms ha gjort väl balanserade avvägningar i syfte att förenkla regelverket och på det stora hela minska administrationen för samtliga berörda instanser.

Dagens regelverk medför en gränsdragningsproblematik som gör det svårt att tillämpa. Det finns idag en osäkerhet kring kamerabevakning på platser där allmänheten inte har tillträde. Integritetsskyddsmyndighetens (IMY) handläggningstider av tillstånd motverkar en effektiv användning av kamerabevakning på platser där allmänheten har tillträde. Göteborgs Stad bedömer det som svårt att avgöra om de föreslagna ändringarna kommer att innebära en ökad eller minskad arbetsbelastning för stadens verksamheter.

Ett avskaffat tillståndsförfarande

Göteborgs Stad anser att det finns både betydande risker men även tydliga fördelar med ett avskaffat tillståndsförfarande. Framför allt är det positivt med en mer enhetlig reglering av all kamerabevakning som staden bedriver. Mindre gränsdragningsproblematik bidrar till mer rättssäkra bedömningar. Det gör även ett förtydligande av vad som gäller för de kamerabevakningar som idag inte är tillståndspliktiga. Förslagen kan även möjliggöra en snabbare implementering av kamerabevakning där det behövs.

Samtidigt ser Göteborgs Stad en del risker med förslaget. Det ställer högre krav på kompetens hos de aktörer som vill kamerabevaka. När ansvaret för hela bedömningen ligger på de bevakande aktörerna finns risken att alla kommuner inte har kompetens och resurser för att göra korrekta bedömningar. Det kommer även ställa högre krav på IMY att ge stöd och vägledning i tillämpningen. Det är viktigt att IMY har tillräckliga resurser för såväl tillsyn som vägledning. Idag finns det tillsynsbeslut och vägledning inom framför allt skolområdet, vilket hade varit önskvärt även inom andra områden. Det är viktigt att stödet kommer i god tid innan den nya lagstiftningen träder i kraft så att det finns möjlighet för kamerabevakande aktörer att påbörja det omfattande arbetet med att genomföra intresseavvägningar och upprätta förteckningar över kamerabevakning i god tid.

Om IMY inte ger tillräckligt tydligt stöd, och det inte ges i tillräckligt god tid inför lagändringarna träder i kraft, bedömer staden att det finns en risk att lagändringarna kan komma att innebära en stor arbetsbelastning för kommunens verksamheter.

Andra sätt att motverka integritetsrisker som utredningen hänvisar till behöver komma på plats innan nuvarande tillståndsförfarande eventuellt avskaffas. Här kan exempelvis pixelerade kameror övervägas som alternativ i tillämpliga fall.

Sammantaget bedömer Göteborgs Stad att det finns förutsättningar för att fördelarna med ett avskaffat tillståndsförfarande kan väga upp nackdelarna.

Kommuners inflytande i tillståndsprocessen för bevakning som någon annan bedriver i kommunen

Göteborgs Stad ser inte något särskilt behov av fortsatt inflytande i andra aktörers kamerabevakning. Staden delar utredningens uppfattning att kommunernas inflytande i tillståndsprocessen inte behöver ersättas när tillståndskravet tas bort.

Det ska införas en rättslig grund för kommuners kamerabevakning

Göteborgs Stad ställer sig positiv till utredningens förslag att införa en rättslig grund för kommuners kamerabevakning. Staden instämmer även i att det minst dåliga alternativet är att införa bestämmelsen i lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

En eventuell anmälningsplikt och två förslag för en mer anpassad lösning

Göteborgs Stad är positiv till utredningens förslag att inte införa anmälningsplikt för kamerabevakning utan att i stället införa krav på förteckning över pågående bevakning och dokumentation av intresseavvägningen. Staden anser att denna lösning säkerställer att en noggrann bedömning görs innan kamerabevakning inleds, vilket ger det bästa skyddet för integriteten samtidigt som både gränsdragningsproblematik och administration kring anmälan undviks.

Kamerabevakning inom vård och omsorg

Utredningen saknar analys av kamerabevakning inom vård- och omsorgsområdet. Inom vård och omsorg finns det så kallade trygghetskameror eller kameratillsyn, som kan ha beviljats som en biståndsinsats enligt socialtjänstlagen eller som en skyddsåtgärd inom ramen för utförandet av en redan beviljad insats.

I dessa fall handlar det oftast om en kamerabevakning som utförs i den enskildes hem och där integritetsintresset väger mycket tungt. Samtidigt kan det finnas omständigheter som gör att även bevakningsintresset väger tungt i det enskilda fallet. I vissa fall kan kamerabevakning vara en åtgärd som innebär en säkerhet och skydd för den enskildes hälsa. Det kan även underlätta den enskildes dagliga liv, genom att exempelvis nattsömnerna inte blir störda av personalens tillsynsbesök. Vidare kan kamerabevakning bidra till ett bättre psykiskt mående utifrån att det kan skapa en känsla av trygghet.

Dessa aspekter saknas helt i utredningen, som enbart har fokuserat på kameror i brottsförebyggande syfte. Eftersom även kameror på det sociala området kommer att omfattas av samma regler bör det utredas vad som gäller för dessa. Om lagändringen genomförs utan att detta perspektiv har belysts kan det enligt stadens mening finnas en risk att förslaget får oönskade effekter på möjligheterna att använda sig av kamerabevakning på vård- och omsorgsområdet.

Begreppen intresseavvägning och personbevakning

Göteborgs Stad anser att det är mycket positivt att förenkla kamerabevakningslagen genom att ta bort begreppet *plats dit allmänheten har tillträde*, men bedömer att det finns ytterligare begrepp i den föreslagna lagen som kan förvirra vid tillämpningen.

Intresseavvägning

Enligt utredningen ska en intresseavvägning göras, och i den föreslagna lagtexten är rubriken för 7-8 §§ och 14-14a §§ Laglighet och intresseavvägning.

Ordet intresseavvägning kan orsaka förvirring när det används i detta sammanhang utifrån att det även är det gängse namnet på den rättsliga grunden för att behandla personuppgifter med stöd av intresseavvägning enligt artikel 6.1.f GDPR. Enligt förslaget ska samma begrepp användas som ett led i bedömningen av tillämpningen den rättsliga grunden allmänt intresse i artikel 6.1.e. GDPR.

Göteborgs Stad anser att det kan finnas en risk för begreppsförvirring när samma begrepp används för två olika saker som dessutom är närliggande. Staden föreslår därför att ett annat ord används för den intresseavvägning som ska göras enligt kamerabevakningslagen.

Personbevakning

Göteborgs Stad anser att begreppet personbevakning alltför ofta kommer att innebära en gränsdragningsproblematik. Av förarbetet till kamerabevakningslagen framgår att begreppet personbevakning är snävare än dataskyddsförordningens begrepp personuppgiftsbehandling. Det är kamerabevakning först när kännetecknen som gör att det utan större osäkerhet går att skilja de personer som iakttas från andra, till exempel genom att personen eller personens ansikte syns tydligt.¹ Kammarätten i Stockholm har i flera domar bedömt att det är fråga om kamerabevakning när personer kan identifieras utifrån klädsel, konstitution och kropps rörelser² eller teknik används för att omedelbart avidentifiera personer i en filmupptagning.³

Eftersom det blir alltmer tydligt i rättstillämpningen att begreppet personbevakning är samma sak som personuppgiftsbehandling bedömer Göteborgs Stad att det skulle vara både tydligare och enklare om begreppet avskaffades och ersattes med personuppgiftsbehandling. Alternativet vore att i lagtexten förtydliga gränsen mellan de båda begreppen så att det blir tydligare för såväl de som bedriver kamerabevakning som domstolarna var gränsen mellan de båda begreppen går.

Samverkan mellan myndigheter

Utredningen har inte utrett frågan om delning av filmmaterial mellan myndigheter och möjligheten för myndigheter att bedriva gemensam kamerabevakning för flera ändamål. Det är viktigt att dessa frågor utreds för att myndigheternas kamerabevakning verkligen ska underlättas. Det integritetsintrång som en ökad delning av filmmaterial skulle innebära behöver vägas mot den ökade administration och de ökade kostnader som det innebär om flera myndigheter ska bedriva kamerabevakning från samma perspektiv.

Idag får Göteborgs Stad många förfrågningar från Polismyndigheten om att de vill använda kommunens kamerafästen för att sätta upp egna kameror på samma ställe, då det

¹ Jfr prop. 2017/18:231, *Ny kamerabevakningslag*, s. 137

² Kammarätten i Stockholm mål nr 7276-22, 2023-05-08

³ Kammarätten i Stockholm mål nr 688-24, 2024-05-02

innebär mindre arbete och kostnader för dem. I dessa fall anser staden att det inte skulle innebära något större ytterligare integritetsintrång att dela sitt filmmaterial med polisen.

En annan aktör är Trafikverket som vill använda stadens kameror för att bevaka vägtrafiken. Utifrån att kamerabevakning omfattas av sekretess kan det vara juridiskt omöjligt att dela med sig av en realtidsbevakning.

Så länge samtliga involverade myndigheter bedömer att de skulle ha rätt att kamerabevaka i enlighet med de regler som är tillämpliga för var och en, ser Göteborgs Stad fördelar med att kunna använda sig av samma kamerabevakning. Det blir mindre arbete, kostnader och innebär inte ytterligare integritetsingrepp jämfört med om alla myndigheter ska utföra egen kamerabevakning av platsen.

Det väcker dock frågor kring huruvida varje myndighet ska göra separata intresseavvägningar eller om myndigheterna ska göra en gemensam intresseavvägning. Om varje myndighet gör en egen uppkommer frågan om hur exempelvis integritetsintresset påverkas av att platsen redan är kamerabevakad av en annan myndighet. Sammantaget anser Göteborgs Stad att frågan är angelägen och ser därför behov av att den utreds vidare.

Vid behandling av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Ordföranden Jonas Attenius (S) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som anges ovan enligt yrkande från S, V och MP den 23 augusti 2024, bilaga A.

Axel Josefson (M) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som anges ovan med undantag av de ändringar som föreslås enligt yrkande från MP, S och V den 23 augusti 2024, bilaga A.

Vid omröstning röstade Daniel Bernmar (V), Blerta Hoti (S), Jenny Broman (V), Marina Johansson (S), Karin Pleijel (MP), tjänstgörande ersättaren Johannes Hulter (S) och ordföranden Jonas Attenius (S) för bifall till Jonas Attenius yrkande.

Axel Josefson (M), Hampus Magnusson (M), Martin Wannholt (D), Jörgen Fogelklou (SD), Axel Darvik (L) och Elisabet Lann (KD) röstade för bifall till Axel Josefsons yrkande.

Kommunstyrelsen beslutade med sju röster mot sex att bifalla Jonas Attenius yrkande.

Jörgen Fogelklou (SD) antecknade som yttrande en skrivelse från den 27 augusti 2024, bilaga B.

Göteborg den 28 augusti 2024

Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Lina Isaksson

BILAGA A

Yrkande

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Miljöpartiet

2024-08-23

Ärende nr 16

Yrkande angående – Remiss från Justitiedepartementet - Betänkandet Kamerabevakning i offentlig verksamhet – lättnader och utökade möjligheter (SOU 2024:27)

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att i stycket ”Ett avskaffat tillståndsförfarande” ändra första meningen till: *”Göteborgs Stad anser att det finns både betydande risker men även tydliga fördelar med ett avskaffat tillståndsförfarande.”*
2. Stadsledningskontoret får i uppdrag att lägga till följande mening i slutet av stycket ”Ett avskaffat tillståndsförfarande”: *”Andra sätt att motverka integritetsrisker som utredningen hänvisar till behöver komma på plats innan nuvarande tillståndsförfarande eventuellt avskaffas. Här kan exempelvis pixelerade kameror övervägas som alternativ i tillämpliga fall.”*
3. I övrigt bifalla tjänsteutlåtandet.

Yrkandet

Utöver Stadsledningskontorets förslag till yttrande vill vi förtydliga att det finns en balans mellan risker och fördelar när det gäller ett eventuellt avskaffat tillståndsförfarande. Vi ser också att frågan om andra sätt att motverka integritetsrisker ifall tillståndsförfarandet avskaffas behöver adresseras.

BILAGA B

Yttrande

2024-08-27

Yttrande angående – Remiss från Justitiedepartementet -Betänkandet Kamerabevakning i offentlig verksamhet – lättnader och utökade möjligheter (SOU 2024:27)

Yrkandet

Vi vill understryka att införandet av pixelerade kameror inte kan vara ett framtida alternativ i stadens kamerabevakning. Hög bildkvalitet är avgörande för att övervakningskameror ska kunna uppfylla sitt syfte, vilket är att effektivt förebygga och utreda brott samt säkerställa tryggheten för invånarna. Att överväga pixelerade kameror skulle äventyra dessa målsättningar, eftersom det skulle omöjliggöra identifieringen av individer och objekt i videomaterialet. Detta leder till att brottslingar kan undgå rättvisa och försvaga invånarnas förtroende för stadens säkerhetssystem.

Vidare skulle användningen av pixelerade kameror signalera en tydlig nedprioritering av stadens ambition att upprätthålla en säker och trygg miljö för alla göteborgare. Pixlade bilder tar även bort den avskräckande känslan hos potentiella brottslingar som kameror är tänkt att medföra: känslan att riskera att åka fast.

Att lägga tid och pengar på något som inte har möjlighet att fylla sin fundamentala grundläggande funktion är ett fullständigt resursslöseri.